

G) Honnan tájékozódhatunk?

Tájékozódás a kórházakról

Mint arról szó volt, hasznos kideríteni, hogy általánosságban milyen hozzáállás jellemzi azt a kórházat, amelynek szülészetén a kiszemelt orvos praktizál: hogy inkább császármetszéspárti, vagy inkább VBAC-et támogató kórház hírében áll-e. Nyilvános, a kórházak épületében kihelyezett vagy elkérhető, illetve az adott intézmény internetes honlapján elérhető tájékoztató anyagok híján azonban nem kis feladat információt szerezni a magyarországi kórházak császármetszési arányairól és VBAC-statisztikáiról, nem is beszélve az egyes beavatkozások (pl. szülésindítás, rutinszerűen adott oxitocin, gátmetszés) gyakoriságára vonatkozó adatokról.

Az alábbi források mégis segíthetnek, hogy összeálljon bennünk egy kép a szülés leendő helyszínéről.

- **Kórházi protokollok** (ezekről lentebb részletesen írok).
- **Kórházi beleegyező nyilatkozatok:** ezek azok a papírok, amiket várhatóan alá fognak íratni a vajúdo nővel a kórházba érkezéskor, illetve később, ha érzéstelenítésre, császármetszésre, vagy egyéb nem rutin jellegű beavatkozásra kerülne sor. Érdemes ezeket előre elkérni a várandósgondozást végző orvostól vagy a szülészeti osztály illetékesétől, így otthon, nyugodt körülmények között át lehet olvasni, esetleg kiegészíteni, átírni, megjegyzést fűzni hozzá, s ezeket természetesen megbeszélni az orvosunkkal.
- **Szülészeti adatbázis:** a zsebinet.hu internetes oldalon a Szülészetek menüpont alatt található egy adatbázis, amely magyarországi kórházak által adott válaszok alapján ismerteti az egyes szülészeti osztályok lehetőségeit és gyakorlatát (pl. *ágyak száma a szülőszobákban; a szülés körülményei [„megengedett” testhelyzetek, van-e labda, kád stb.]; lehet-e együtt jelen az apa és a dűla; császármetszési arány; van-e lehetőség VBAC-re; gátmetszési arány; oxitocinos szülésgyorsítások aránya; van-e aranyóra stb.*). Az adatgyűjtést egy civil szervezet, a Kanga Egyesület végezte, kérdéseikre a megkeresett kórházak közel 2/3 része válaszolt. Az adatbázis a következő internetes címen érhető el: <http://zsebinet.hu/szuleszetek>.
- **EMMA vonal:** az EMMA Egyesület önkéntesei is tudnak felvilágosítást adni orvosokról és szülészetekről, ők a korábban már említett információs és segélyvonalon érhetők el (lásd 90. o.).
- **VBAC-re készülő nők és segítők** csoportjai, internetes közösségei: a Császárvonala.hu honlap szerzői összegyűjtötték a Magyarország különböző megyéiben, illetve a fővárosban működő virtuális közösségek elérhetőségeit, ezekről az alábbi címen olvashatunk:
https://csaszarvonala.hu/cikk/facebookos_csoportok_ezekhez_csatlakozz_ha_csaszar_utan_huvelyi_szulesre_keszulsz/20190402091426.
De elegendő beírni a Facebook keresőjébe a VBAC szót, és fogunk találni olyan csoportot, ahol felvehetjük a kapcsolatot más érintettekkel.
- **Dűla:** érdemes lehet megkérdezni dűlát is, aki valószínűleg jól tájékozott a saját működési területén levő kórházak aktuális viszonyait illetően.

Protokollok

Most pedig tegyünk egy rövid, ám kalandos utazást a kórházi protokollok világába!

Mi az a protokoll?

A protokoll – hivatalos nevén egészségügyi szakmai irányelv – az egyes egészségügyi ellátások végzésének mikéntjére vonatkozó **ajánlásgyűjtemény**, amely „tudományos bizonyítékokra, illetve valamennyi érintett szakterület szakértőinek véleményére támaszkodva, a betegek szempontjainak figyelembevételével az ellátók és ellátandók adott egészségügyi ellátással kapcsolatos megfelelő döntéseit segíti elő.”⁴⁴ A protokollokat az egészségügyi szakmai kollégium által megbízott, a témában érintett összes szakma képviselőiből álló szakember-csoport dolgozza ki, s célja: hogy egységes szakmai alapelvek mentén, országosan egyenletes színvonalon biztosítsa az eredményes és biztonságos egészségügyi ellátást.⁴⁵

Országos protokollok és helyi protokollok

Az egész országra érvényes szakmai irányelvek mellett léteznek az egyes kórházi szülészeti osztályokra vonatkozó helyi protokollok is, amelyek az országos irányelv helyi gyakorlati alkalmazását segítik, az országos irányelvvel együtt érvényesek. Ha egy adott témában van érvényes országos protokoll, akkor azt adaptálják a helyi viszonyokhoz, ha pedig nincs, akkor a kórházak vezetőségeinek kell helyi protokollt készítenniük.⁴⁶

Követi-e az irányelv az orvostudomány fejlődését?

Az egészségügyi szakmai irányelvet a releváns szakirodalom szisztematikus áttekintése alapján dolgozzák ki, és azt meghatározott időszakonként felül kell vizsgálni abból a célból, hogy az irányelvet hozzáigazítsák a szakmában és a hazai ellátó környezetben bekövetkezett változásokhoz, valamint a tudományos szakirodalomban megjelent új ismeretekhez. Mivel fontos, hogy a protokoll tudományos értelemben aktuális legyen, ezért, **ha felülvizsgálatát nem végzik el**, akkor a protokoll a benne leírt érvényességi idő végén automatikusan **érvényét veszti**.⁴⁷

Eltérhet-e az orvos a protokolltól?

Az egészségügyi szakmai irányelv, mint láttuk, ajánlás, ami azt jelenti, hogy pontos és teljes követése jogi értelemben nem kötelező az orvos számára. Az egészségügyi

⁴⁴ Idézet a vizsgálati és terápiás eljárási rendek kidolgozásának, szerkesztésének, valamint az ezeket érintő szakmai egyeztetések lefolytatásának egységes szabályairól szóló 18/2013. (III. 5.) EMMI rendeletről, 1. § a) pont, 2020. 07. 29-én hatályos állapot. Internetes lelőhelye: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=159268.360053 (az utolsó megtekintés időpontja: 2020. 07. 29.)

⁴⁵ Lásd a 18/2013. (III. 5.) EMMI rendelet 2. § (1) bekezdését.

⁴⁶ Lásd a 18/2013. (III. 5.) EMMI rendelet 2. § (5) és 5. § (1)-(2) bekezdéseit.

⁴⁷ Lásd a 18/2013. (III. 5.) EMMI rendelet 2. § (3) és 10. § (1), (4), (7) bekezdéseit.